

Sygn. akt I ACa 204/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Jan Gibiec (spr.)
Sędzia SA:	Małgorzata Bohun
Sędzia SA:	Iwona Biedroń

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z powództwa: (...) **Sp. z o.o. w Ś.**

przeciwko **S. Ż.**

o nakazanie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 13 grudnia 2011 r.

sygn. akt IVI GC 194/11

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie, w jakim pozwany był reprezentowany przez R. J., tj. od dnia 13.12.2011 r., i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. w Ś. domagał się zobowiązania pozwanego S. Ż. do usunięcia napisu (...) z tablicy reklamującej Zakład (...) pozwanego umieszczonej na posesji przy ul. (...) w Ś. oraz nakazania opublikowania treści zapadłego orzeczenia w „Wiadomościach (...)” Wyrokiem z dnia 13.12.2011 r. do usunięcia napisu (...) z tablicy reklamującej Zakład (...) pozwanego umieszczonej na posesji przy ul. (...) w Ś. w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oraz zobowiązał pozwanego do jednokrotnego opublikowania na własny koszt treści punktu I wyroku w „Wiadomościach (...)” w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku. Dalej idące powództwo Sąd oddalił i zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 960 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł w ustawowym terminie R. J., wskazując, iż działa jako pełnomocnik pozwanego S. Ż.. Pełnomocnik strony powodowej wniósł odpowiedź na apelację, domagając się zwrotu kosztów zastępstwa w instancji odwoławczej. Zarządzeniem z dnia 21.02.(...). Sąd Apelacyjny wezwał pozwanego S. Ż. do podpisania apelacji w terminie 7 dni pod rygorem jej odrzucenia. Przesyłka została doręczona pozwanemu w dniu 24.02.2012 r. W zakreślonym terminie pozwany apelację podpisał.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wyrok Sądu I instancji podlegał uchyleniu z uwagi na nieważność postępowania. Pełnomocnikiem procesowym strony w postępowaniu cywilnym może być tylko osoba, którą ustawa procesowa wyposaża w takie uprawnienie. Jak stanowi art. 87 § 1 k.p.c., pełnomocnikiem takim może być m.in. osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia.

W niniejszej sprawie powód domagał się zobowiązania pozwanego do usunięcia napisu (...) z tablicy reklamującej Zakład (...) pozwanego umieszczonej na posesji przy ul. (...) w Ś. oraz nakazania opublikowania treści zapadłego orzeczenia w „Wiadomościach (...)” Od dnia 13.12.2011 r. pozwany S. Ż. reprezentowany był przez niebędącego adwokatem ani radcą prawnym R. J.. W celu wykazania swojego umocowania R. J. przedstawił pełnomocnictwo udzielone mu przez pozwanego oraz umowę zlecenia z dnia 1.06.2009 r., z której § 1 wynika, że stanowi ona umowę o świadczenie usług doradztwa podatkowego. W umowie tej R. J. jako Doradca zobowiązał się do prowadzenia dla pozwanego jako Zleceniodawcy ksiąg i ewidencji podatkowych, sporządzania kart wynagrodzeń pracowników oraz deklaracji rozliczeniowych do ZUS, a także reprezentowania Zleceniodawcy przed organami podatkowymi oraz – na podstawie odrębnego pełnomocnictwa – przed sądami w sprawach cywilnych, gospodarczych, z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego umocowanie R. J. do reprezentowania pozwanego w niniejszej sprawie nie było skuteczne, albowiem przedmiot niniejszej sprawy nie wchodzi w zakres stałego stosunku zlecenia łączącego go z pozwanym. Należy podkreślić za Sądem Najwyższym (postanowienie z dnia 9.09.2011 r., I CZ 53/11), że okolicznością doniosłą przy ustanawianiu pełnomocnika nie jest to, czy zlecenie obejmowało zastępowanie zleceniodawcy przed sądem, lecz to, że potrzeba żądania rozstrzygnięcia przez sąd wiąże się lub wynika z okoliczności faktycznych objętych udzielonym uprzednio zleceniem. W przeciwnym razie pominięte zostałyby wynikające z art. 87 § 1 k.p.c. ustawowe ograniczenie zakresu pełnomocnictw udzielanych w postępowaniu cywilnym dla osób pozostających w stałym stosunku zlecenia, które mogą być pełnomocnikami tylko wtedy, gdy przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia. Istnienie stałego stosunku zlecenia powinno w konkretnym wypadku mieć charakter niejako pierwotny w stosunku do udzielenia pełnomocnictwa procesowego w danej sprawie - oznacza to, iż najpierw powinien istnieć między stroną a jej pełnomocnikiem procesowym stały stosunek zlecenia, a dopiero potem możliwe jest udzielenie takiemu zleceniobiorcy pełnomocnictwa procesowego, ale jedynie wtedy, gdy konkretna sprawa pozostaje w związku z przedmiotem istniejącego między nimi stałego stosunku zlecenia.

Z treści umowy pozwanego z R. J. z dnia 1.06.2009 r. wynika, że jej przedmiotem objęte było prowadzenie dla pozwanego dokumentacji podatkowej. Istniejący między pozwanym a R. J. stosunek zlecenia dotyczy zatem innej sfery prawnej niż sfera, której dotyczy spór rozpatrywany w niniejszym postępowaniu. Wskazanie przez pozwanego i R. J. w treści umowy, iż Doradca może reprezentować Zleceniodawcę m.in. w postępowaniach cywilnych i udzielenie Doradcy pełnomocnictwa procesowego przez Zleceniodawcę, jako sprzeczne z dyspozycją art. 87 § 1 k.p.c., było zatem nieskuteczne. R. J. nie mógł pełnić roli pełnomocnika procesowego pozwanego w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 379 k.p.c. nieważność postępowania ma miejsce m.in. wówczas, gdy pełnomocnik strony nie był należyście umocowany. Wynika z tego ograniczenie swobody stron w wyborze osoby pełnomocnika procesowego, bezwzględnie wiążące strony i sąd. Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, której ustawa na to nie zezwala, powoduje nieważność postępowania. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 8.07.2008 r. (III CZP 154/07), występowanie w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania powodujący nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

Sądowi Apelacyjnemu znany jest dominujący obecnie w orzecznictwie pogląd o niemożności zatwierdzania czynności dokonanych przez osoby, które nie mogą być pełnomocnikami procesowymi, i co do zasady Sąd Apelacyjny pogląd ten podziela. W okolicznościach niniejszej sprawy automatyczne powielenie tego poglądu prowadziłoby jednak do niedopuszczalnej sytuacji, w której pomimo ewidentnej nieważności postępowania pierwszoinstancyjnego, pozwany reprezentowany w toku tego postępowania przez osobę, która jego pełnomocnikiem w sprawie być nie mogła, ale została błędnie dopuszczona do tej roli przez Sąd I instancji, nie miałby możliwości skutecznego zaskarżenia wyroku. Skoro pozwany wniósł apelację za pośrednictwem osoby, którą przy akceptacji Sądu I instancji uważał za swojego

pełnomocnika, zasadnym było w ocenie Sądu Apelacyjnego wezwanie pozwanego do osobistego podpisania apelacji i nadanie jej biegu w celu uchylecia wyroku zapadłego w wyniku nieważnego postępowania.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 374 k.p.c. Sąd Apelacyjny na posiedzeniu niejawnym uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w zakresie, w jakim pozwany był reprezentowany przez R. J., tj. od dnia 13.12.2011 r., i przekazał sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.